

EXPUNERE DE MOTIVE

Localitatea Moșnita Veche (Moschnitz – germana, Mosnicza – maghiară) se găsește încorporată ca sat alături de satele Albina, Moșnița Nouă, Urseni în comuna Moșnița Nouă din județul Timiș.

Este situația la est de municipiul Timișoara, la cca. 5 km de aceasta. Se învecinează la sud cu satul Moșnița Nouă, la nord cu comuna Ghiroda iar la nord-est cu comuna Bucovăț.

Prima atestare documentară este din anul 1332, cu menționare în Satu-Bătrân, pe Malul pârâului Subuleasa. Ca urmare a pericolului de inundații, vechea localitate s-a mutat și așezat pe teritoriul de astăzi. Până în anul 1820, locuitorii din Moșnița Veche și-au păstrat dreptul de proprietate asupra Satului Bătrân. În schimbul acestui sat, în anul 1820 Moșnița Veche a primit dreptul de proprietate asupra pădurii din apropierea satului. În anul 1904 Moșniței Vechi i s-a luat dreptul asupra pădurii, care apoi a fost defrișată, iar în locul ei administrația austro-ungară a înființat o colonie a etniei maghiare care a format în timp localitatea Moșnița Nouă.

Moșnița Veche este o veche așezare românească, care în anul 1890 era REȘEDNȚA DE COMUNĂ în Comitatul Timiș și avea o populație de 2.208 locuitori.

Moșnița Veche este o așezare tipic bănățeană, care poartă în aria etnogenezei solii până în zilele noastre, efectele agregate ale unei istorii complexe în care elementul etnic s-a conjugat benefic cu cel lingvistic, instituția contribuind la cristalizarea interculturalității Banatului românesc, recunoscut ca „experiment social reușit” și posibilă paradigmă pentru o Europă Unită.

După anul 1880, când s-a dat documentul cunoscut ca *URBARIUM BANATICUM*, prin care se reglementează pentru prima dată raporturile dintre feudali (o mare parte coloniști împroprietăriți de imperiu și iobagi). În acest registru de etnogeneză se înscrie și structurarea comunității sătești Moșnița, care a suferit și consecințele Ordinului lui Iosif al II-lea referitor la vânzarea prin licitație a domeniilor din Banat.

Vatra de formare a localității Moșnița Veche este locuită din cele mai vechi timpuri (neoliticul târziu – arheologul prof. Nedelet). Pe vechiul loc numit Satu Bătrân se află și în prezent niște movile declarate monumente istorice aflate în evidența Secției de Arheologie a Muzeului Banatului, cu un potențial arheologic extraordinar.

Este de menționat că la Est de sat, între Moșnița Veche și Bucovăț, pe axa nord-sud se ridică valurile romane (după opiniile specialiștilor valurile sunt: romane, sarmate, respectiv construite de avari).

Pe raza vechii localități Moșnița Veche s-au găsit resturi de vase din perioada culturii Tisa – o așezare neolitică, un topor perforat de piatră șlefuită datat din mijlocul mileniului III

î.e.n., o sabie de bronz datând din epoca bronzului (200-11100 î.e.n., un dinar roman emis de C. Plontius Planeus în anul 47 î.e.n.). În anul 1934 un cetățean a descoperit, în propria grădină, un mormânt sarmatic care conținea: 423 mărgele de sticlă, o cană mică de lut, lama oxidată a unui cuțit mic de fier și alte obiecte ce datează din secolele II – III e.n.

Cert este că localitatea Moșnița Veche în întreaga sa existență istorică și de formulele administrative ale gestionării resurselor materiale și umane a trezit un mare interes pentru poziția sa geostrategică și pentru potențialul său economic, un potențial care merită să fie revalorizat în noul context al reeuropenizării acestor teritorii aflate acum în aria geostrategică a României europene de astăzi.

Pe harta Banatului Timișan, întocmită de guvernatorul Banatului, Florimund Mercy în anul 1743 se atestă Moșnița în districtul Timișoara. Se specifică că este un sat locuit de români. Pe harta oficială a Banatului Timișan din anul 1761, Moschnitza figurează cu simbolul unei localități cu populație ortodoxă.

În anul 1767, în statistica parohiilor și a preoților din dioceza Timișoara, se arată că Moschnitza era o COMUNĂ MARE cu 3 parohii.

Pe harta Voivodinei sârbe și a Banatului Timișan, Mosnreza era o COMUNĂ DE ROMÂNI.

În anul 1880, în comuna Mosnicza se înființează un cor bărbătesc condus de țăranul Crăsnaru Vasile.

În anul 1890, Moșnița Veche era reședință de comună, care făcea parte din Comitatul Timiș, districtul Timișoara, și avea 1875 de locuitori.

Din Moșnița Veche foarte mulți români au luptat pe frontul primului război mondial, din care 8 locuitori ai localității au luptat ca voluntari în armata română.

În anul 1920 la Moșnița Veche, în curtea actualei biserici ortodoxe, s-a ridicat primul Monument al Eroilor din Banat.

Locuitori ai Moșniței au participat și la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia de la 1 Decembrie 1918.

În anul 1921, localitatea Moșnița era comună și făcea parte din jud. Timiș – Toronlat, plasa Chisada.

În anul 1966, Moșnița Nouă aparținea regiunii Banat și raionului Timișoara, avea 877 locuitori și era comună.

Din 1966, sediul de comună s-a stabilit în satul Moșnița Nouă. În anul 1988 localitatea este datată prin semnătura lui Nicolae Ceaușescu (ALEA MOȘNAE) și figurează în planul de sistematizare urmând a fi demolată.

S-au împlinit 660 de ani de atestare documentară a localității Moșnița Veche, care în prezent face parte din structura Comunei Moșnița Nouă.

Demografie

În întreaga ei istorie și documentele o confirmă, localitatea Moșnița Veche a avut o importantă comunitate, bine structurată și activă.

Populația totală din Moșnița Veche, la recensământul din anul 2002, era de 1370 de locuitori, care a crescut semnificativ în ultimii ani (cca. 1600-1700 după estimări) datorită transferului de populație urbană spre zona Moșnița, inclusiv zona actualei localități Moșnița Veche.

Suprafața totală a intravilanului Moșniței Vechi este de 152 ha.

Suprafața împădurită este de 250 ha.

Suprafața arabilă din extravilanul localității este de 1.140,59 ha, din care cca. 300 ha au fost transformate în terenuri pentru construcții de case (cca. 3.000 locuri de case).

Căile de comunicații: DS 592, șoseaua de centură a orașului Timișoara și face legătura între DN 59 Movilița – Belgrad și DN 6 Lugoj – București.

Prin aceste drumuri și șosele, localitatea Moșnița Veche se leagă de zona locală, națională și internațională.

Sursele de energie electrică, racorduri aeriene de 50 kw din rețelele de distribuție existente în zonă până la posturile de transformare de tip PTA, cu o putere maximă de 250 KW încărcarea medie a posturilor de transformare este de cca. 70%, existând încă capacitate disponibilă, atât în posturile de transformare cât și în rețelele de distribuție. Nu există un sistem centralizat de apă și canalizare. Populația își asigură apa din fântâni proprii.

Agenții economici își asigură apa din foraje.

Apele menajere și reziduurile se evacuează în fose septice. Este absolut necesar ca în viitorul imediat localitatea să-și dezvolte sistemele de apă și canalizare;

Localitatea Moșnița Veche dispune de șanțuri și canale deschise pentru colectarea și evacuarea apelor pluviale.

Moșnița Veche nu dispune de rețea de distribuție a gazelor naturale deși pe teritoriul localității există o rețea de gaze de înalte presiune;

Moșnița Veche dispune de rețea telefonică care s-a extins mult în ultimii ani, când a crescut semnificativ numărul de abonați. În acest domeniu localitatea se încadrează în strategia de dezvoltare a rețelei telefonice a ROMTELECOM în zona Timișoarei.

Infrastructura instituțională

Localitatea Moșnița Veche dispune de:

- unități de învățământ primar modernizat;
- grădiniță;
- cămin cultural;

Spații pentru instituțiile viitoarei comune Moșnița Veche:

- local de primărie
- sediu de poliție
- sediu de dispensar
- sediu Poștă, ș.a.

Rețeaua stradală este cea care dă configurarea și forma localității. Este dispusă octogonal, bine conturată și uniform distribuită în teritoriul localității (drumul comunal DC 152 – direcția nord-sud a localității care asigură și legătura rutieră cu centrul de acțiune din comuna Moșnița Nouă și traseul drumului DC 149, care străbate localitatea de la est la vest. Totalul lungimii străzilor este de 11,8 km, din care doar 4 km au îmbrăcăminte asfaltică.

Puterea economică este dată de cea a familiilor dar și de existența a 60 de agenți economici înregistrați, care-și desfășoară activitatea pe raza localității Moșnița Veche.

Unitățile de cult:

- 1 biserică ortodoxă
- 2 biserici penticostale
- 1 biserică baptistă

Față de cele menționate mai sus, comitetul cetățenesc de inițiativă și-a propus nu numai să recupereze memoria colectivă a localității dar și structurile administrative originale, care i-au conferit profil identitar vechii localități Moșnița Veche, prima comunitate în ordinea istorică între cele care astăzi alcătuiesc structura comunei Moșnița Nouă.

În sensul celor menționate mai sus, s-au făcut demersurile pentru a se intra în procedurile legale de redobândire de către actualul sat Moșnița Veche a STATUTULUI DE COMUNĂ.

În acest sens, în data de 7 decembrie 2008 s-a desfășurat referendumul prin care cetățenii comunei Moșnița Nouă au fost chemați să se pronunțe asupra cererii cetățenilor din Moșnița Veche de transformare a satului în comuna Moșnița Veche.

În satul Moșnița Veche, cetățenii, prin participare și prin votul DA, s-au exprimat în majoritate pentru ca satul lor să fie organizat ca și Comuna Moșnița Veche.

Trebuie precizat faptul că în data de 7 decembrie 2008 s-a desfășurat referendumul și pentru transformarea satului Urseni în comună. Din păcate, participarea la referendum în satul Urseni a fost sub limita cerută de lege.

În cazul satului Moșnița Veche, participarea cetățenilor cu drept de vot la referendum a fost de peste 50% iar voturile exprimate cu DA au fost majoritare. Analiza proceselor verbale ale ședințelor de votare scot în evidență că toți cei care au participat la vot în toate satele componente ale comunei Moșnița Nouă au votat DA pentru organizarea satului Moșnița Veche în comună, fapt pentru care am inițiat și înaintat Parlamentului României prezenta inițiativă legislativă.

La dosarul cu documente care însoțesc Nota de fundamentare și inițiativa legislativă se atașează hărțile cadastrale cu perimetrul viitoarei comune, procesele verbale cu rezultatele realizate la referendumul din 7 decembrie 2008 și lista cu agenții economici care-și desfășoară activitatea în Moșnița Veche.

Fac mentiunea ca prin reifiintarea comunei Mosnita Veche nu este afectata buna functionare a actualei comune Mosnita Noua care ramane cu satele Mosnita noua ,Albina si Urseni.

INITIATOR

VALERIU TABARA Deputat PD-L

